

Брюксел, 5.2.2019 г.
COM(2019) 70 final

Препоръка за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за разрешаване на започването на преговори по споразумение между Европейския съюз и Съединените американски щати относно трансграничния достъп до електронни доказателства за целите на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ

Трансграничните потоци от данни се увеличават заедно с нарастващото използване на социални медии, уеб-базирана поща, услуги за съобщения и приложения за общуване, работа, социализация и получаване на информация, включително за незаконни цели. Ето защо при все по-голям брой наказателни разследвания се разчита на електронни доказателства, които не са публично достъпни. Предвид наднационалния характер на интернет и начина, по който услугите могат да се предоставят от цял свят, включително от неевропейски дружества, улесняването на трансграничния достъп до електронни доказателства е нетърпящ отлагане въпрос, засягащ почти всички видове престъпления. По-специално неотдавнашните терористични нападения подчертаха необходимостта приоритетно да се намерят начини прокурорите и съдиите от държавите — членки на Европейския съюз, по-бързо и ефективно да обезпечават и получават електронни доказателства.

Повече от половината от всички наказателни разследвания понастоящем изискват достъп до електронни доказателства. Електронните доказателства са необходими при около 85 % от наказателните разследвания, като при две трети от тези разследвания е необходимо да се получат доказателства от доставчици на онлайн услуги, установени в друга юрисдикция. В периода между 2013 г. и 2018 г. броят на исканията до основните доставчици на онлайн услуги е нараснал с 84 %. Тези видове данни са от основно значение при наказателните разследвания за установяване на самоличността на дадено лице или за получаване на информация относно неговите дейности.

Под електронни доказателства се разбират различни видове данни в електронна форма, които са от значение за разследването и наказателното преследване на престъпления и които често се съхраняват на сървърите на доставчици на онлайн услуги. Това включва „данни за съдържанието“, като например електронни писма, текстови съобщения, снимки и видеоматериали, както и „несвързани със съдържанието данни“, като например данни за абонатите или информация за трафика във връзка с онлайн профил.

Сътрудничество между съдебните органи е традиционният начин, по който органите работят заедно, за да противодействат на всякакви видове престъпления. Понастоящем основният инструмент, който държавите членки използват, за да поискат достъп до трансгранични електронни доказателства в повечето други държави от Европейския съюз е Европейската заповед за разследване.

Държавите членки от Европейския съюз прибягват до искания за правна взаимопомощ с трети държави (и с Дания и Ирландия, които не участват в Европейската заповед за разследване). Няколко различни органа участват от двете страни. Процедурите бяха определени във времето преди интернет, когато обемът на исканията представляваше малка част от обема им понастоящем и при тях не възникваше проблемът с нестабилния характер на електронните доказателства.

Един от основните получатели на искания за правна взаимопомощ от държавите — членки на Европейския съюз, (и от целия свят) за достъп до електронни доказателства са Съединените американски щати, където се намират седалищата на най-големите доставчици на услуги. Между Европейския съюз и Съединените американски щати на 25 юни 2003 г. беше подписано споразумение за правна взаимопомощ, което влезе в сила на 1 февруари 2010 г. Споразумението е ключов трансатлантически механизъм за гарантиране на ефективно сътрудничество в областта на наказателното правосъдие и борбата с организираната престъпност и тероризма.

Първият съвместен преглед на споразумението беше извършен през 2016 г.¹ Заключение от прегледа бе, че споразумението носи добавена стойност за отношенията между ЕС и САЩ в областта на правната взаимопомощ и като цяло функционира добре. Ще бъдат положени допълнителни усилия за подобряване на това сътрудничество. Макар че съдебното сътрудничество между публичните органи, включително със Съединените американски щати, е от решаващо значение, този метод често е твърде бавен предвид нестабилния характер на електронните доказателства, отнема средно 10 месеца и може да доведе до непропорционално голям разход на ресурси. Освен това, въпреки че суверенитетът е важен аспект от съдебното сътрудничество по конкретно разследване, все по-често се случва единствената връзка с другата държава да бъде местоположението на данните или на доставчика на услуги. Що се отнася по-специално до електронните доказателства, в контекста на съвместния преглед, извършен през 2016 г., държавите членки бяха насърчени да си сътрудничат непосредствено с доставчиците на услуги, установени в САЩ, с цел по-бързо и ефективно обезпечаване и получаване на електронни доказателства.

Непосредственото сътрудничество с доставчиците на услуги от САЩ се разви като алтернатива на съдебното сътрудничество. То е ограничено до несвързани със съдържанието данни² и е доброволно от гледна точка на правото на САЩ. На практика публичните органи на държавата — членка на Европейския съюз, се свързват непосредствено с доставчика на услуги в Съединените американски щати с искане в съответствие с националните наказателнопроцесуални норми относно данни, до които доставчикът на услуги има достъп, като искането обикновено е свързано с данни за ползвателя на услугите, които доставчикът предоставя. Това се отнася до някои доставчици на услуги, установени в Съединените щати и, в по-малка степен, в Ирландия, които отговарят непосредствено на исканията от страна на правоприлагащите органи на държавите членки на доброволна основа, доколкото исканията са относно несвързани със съдържанието данни.

Правото на САЩ³ позволява на доставчиците на услуги, установени в САЩ, да си сътрудничат непосредствено с европейските публични органи относно несвързани със съдържанието данни. Това сътрудничество обаче е доброволно. Това означава, че доставчиците са създали свои собствени политики или вземат решение за всеки отделен случай дали и как да сътрудничат. В допълнение към нарастването на непосредственото сътрудничество с доставчиците на услуги, в няколко скорошни съдебни решения и дела в Съединените американски щати бе потърсено изясняване на въпроса дали органите на САЩ имат правото да поискат предоставянето на данни, съхранявани в чужбина, от доставчик на услуги, чието главно седалище е в Съединените американски щати, включително по-специално по делото Microsoft Ireland.⁴

---

¹ Преглед на Споразумението от 2010 г. между ЕС и САЩ за взаимопомощ, 7 април 2016 г., 7403/16.

² Данни за съдържанието могат да бъдат получени на доброволна основа единствено в случаите, които се считат за спешни и при които има опасност от смърт или тежка телесна повреда на дадено лице.

³ Section 2701(2) of the Electronic Communications and Privacy Act 1986 (ECPA) 41.[Раздел 2701, параграф 2 от Закона за електронните съобщения и неприкосновеността на личния живот 1986 (ECPA) 41].

⁴ Делото бе разгледано от Върховния съд на САЩ на 27 февруари 2018 г. Съдът прекрати делото на 17 април 2018 г., след като бе уведомен от страните за обнародването на CLOUD (Clarifying Lawful Overseas Use of Data) Act [Закона за изясняване на законосъобразното използване на

Броят на молбите за непосредствено сътрудничество на доброволна основа бързо нарасна с повече от 124 000 искания през 2017 г. Макар че гарантира по-бърз достъп в сравнение с правната взаимопомощ, непосредственото сътрудничество на доброволна основа е ограничено до несвързани със съдържанието данни. Освен това то може да бъде ненадеждно, не може да гарантира спазването на съответните процесуални гаранции, възможно е само по отношение на ограничен брой доставчици на услуги, като всички от тях прилагат различни политики, не е прозрачно и при него липсва отчетност. Свързаното с това фрагментиране може да породи правна несигурност и да повдигне въпроси относно законността на наказателното преследване, както и опасения относно защитата на основните права и процесуалните гаранции за лицата, до които се отнасят такива искания. При това по-малко от половината от всички искания до доставчици на услуги се удовлетворяват⁵.

Що се отнася до възможни реципрочни искания от страна на органите на САЩ до доставчиците на услуги в Европейския съюз, в много държави членки нормативната уредба в областта на далекосъобщенията понастоящем забранява националните доставчици на далекосъобщителни услуги да отговарят непосредствено на исканията на чуждестранни органи, включително за несвързани със съдържанието данни. Освен това не съществува нормативна уредба, която позволява непосредствено сътрудничество в други сектори на съобщенията. Органите на САЩ обикновено могат да получат такива данни от доставчици на услуги от ЕС единствено чрез искане за правна взаимопомощ.

2. ЦЕЛИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Европейската комисия пое ангажимент в Европейската програма за сигурност⁶ от април 2015 г. да направи преглед на пречките пред наказателните разследвания на престъпленията, извършвани чрез кибернетични средства, по-специално във връзка с трансграничния достъп до електронни доказателства. На 17 април 2018 г. Комисията предложи на Европейския парламент и на Съвета Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси⁷ и Директива за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства („предложения относно електронните доказателства“)⁸.

С тези предложения се цели да се ускори процесът в Европейския съюз за обезпечаване и получаване на електронни доказателства непосредствено от доставчици на услуги, установени в друга юрисдикция. Обхватът на предложенията включва специфични

данни зад граница], позволяващ издаването на нова заповед за получаване на исканата информация от Microsoft.

⁵ Оценката на въздействието на Комисията, придружаваща пакета за електронните доказателства, 17 април 2018 г., SWD (2018) 118 final.

⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Европейска програма за сигурност, 28 април 2015 г., COM (2015) 185 final.

⁷ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси, 17 април 2018 г., COM (2018) 225 final.

⁸ Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства, 17 април 2018 г., COM (2018) 226 final.

видове доставчици на услуги, които предоставят услуги в Европейския съюз. Доставчик предлага услуги в Европейския съюз, когато той дава възможност на потребители в една или повече държави членки да използват неговите услуги и когато той има съществена връзка със Съюза, например когато има форма на установяване в държава членка или защото предоставя услуги на голям брой потребители в тази държава членка. Доставчиците, които не присъстват в Европейския съюз, са задължени да определят юридически представител, срещу когото може да се насочи принудителното изпълнение на заповедите за предоставяне на електронни доказателства.

Европейският съвет подчерта важността на този въпрос както във вътрешен, така и във външен план. В заключенията на Европейския съвет от 18 октомври 2018 г. се посочва следното: *„Следва да бъдат намерени решения за осигуряване на бърз и ефикасен трансграничен достъп до електронни доказателства с цел ефективна борба срещу тероризма и други форми на тежка и организирана престъпност, както в рамките на ЕС, така и на международно равнище; до края на законодателния мандат следва да бъде постигнато съгласие по предложенията на Комисията относно електронните доказателства и достъпа до финансова информация, както и за по-ефективна борба с изтирането на пари⁹. Комисията следва също спешно да представи мандати за преговори във връзка с международните преговори относно електронните доказателства“.*

Предложенията на Комисията относно електронните доказателства предоставят основата за координиран и съгласуван подход в рамките на Европейския съюз, а така също и за подхода на Европейския съюз на международно равнище, при надлежно зачитане на правилата на ЕС, включително относно недискриминацията между държавите — членки на Европейския съюз, и техните граждани. Въпреки че Комисията, в своята оценка на въздействието на предложенията относно електронните доказателства, вече отбеляза, че предложенията могат по полезен начин да бъдат допълнени с двустранни или многостранни споразумения относно трансграничния достъп до електронни доказателства с придружаващи ги гаранции, Комисията реши да предложи правила на ЕС за подходящите условия и гаранции за трансграничния достъп до електронни доказателства, преди да се започнат преговори с трети страни.

На международно равнище се провеждат дискусии, които са част от преговорите по втори допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за престъпленията в кибернетичното пространство¹⁰. Трансграничният достъп до електронни доказателства редовно се обсъжда на последните срещи на министрите от ЕС и САЩ в областта на правосъдието и вътрешните работи.

Приемането в Комисията на двете препоръки — едната за започване на преговори със Съединените американски щати и другата за участието в преговорите по Втория допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за престъпленията в кибернетичното пространство — протича едновременно. Макар че двата процеса ще напредват с различно темпо, те имат за предмет взаимосвързани въпроси, като ангажиментите, поети при едни преговори, могат да имат непосредствено отражение върху други групи преговори.

⁹ Макар че преговорите с Европейския парламент и Съвета все още текат, Съветът постигна съгласие по общ подход по предложението на Комисията за регламент на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 7 декември 2018 г.

¹⁰ Конвенцията от Будапеща на Съвета на Европа за престъпленията в кибернетичното пространство (CETS № 185), 23 ноември 2001 г., <http://conventions.coe.int>

Въпреки че предложенията относно електронните доказателства засягат положението на специфични видове доставчици на услуги, предоставящи услуги на пазара на ЕС, съществува риск от задължения, противоречащи на закони в трети държави. С цел разрешаване на тези стълкновения на закони, както и в съответствие с принципа на международната вежливост, предложенията относно електронните доказателства съдържат разпоредби за специфични механизми, в случай че на даден доставчик на услуги се налагат противоречащи задължения, произтичащи от правото на трета държава, при искане за електронни доказателства. Тези механизми включват процедура за преразглеждане с цел изясняване на такива ситуации. Споразумение между ЕС и САЩ следва да има за цел избягването на противоречащи си задължения между Европейския съюз и Съединените американски щати.

Основните доставчици на услуги, които съхраняват релевантни доказателства за наказателни разследвания, извършват дейност в юрисдикцията на САЩ. Закона от 1986 г. за съхранените съобщения (Stored Communications Act) забранява разкриването на данни за съдържанието, а несвързани със съдържанието данни могат да се предоставят на доброволна основа. Законът за изясняване на законосъобразното използване на данни зад граница [CLOUD (Clarifying Lawful Overseas Use of Data) Act], приет от Конгреса на САЩ на 23 март 2018 г., изяснява чрез изменение на Закона от 1986 г. за съхранените съобщения, че доставчиците на услуги, установени в САЩ, са длъжни да изпълняват нарежданията на САЩ за разкриване на данни за съдържанието и на несвързани със съдържанието данни, независимо от това къде се съхраняват тези данни, включително в Европейския съюз. Законът за изясняване на законосъобразното използване на данни зад граница също така разрешава сключването на изпълнителни споразумения с чужди правителства, въз основа на които доставчиците на услуги, установени в САЩ, ще могат да доставят данни за съдържание непосредствено на тези чужди правителства. Данните, попадащи в приложното поле на Закона за изясняване на законосъобразното използване на данни зад граница, включват съхранявани данни и тези от прихващани жични или електронни комуникации, а обхванатите правонарушения представляват „тежки престъпления“. Изпълнителните споразумения с чужди правителства са свързани с изпълнението на определени условия за наличие на достатъчно защитни мерки в чуждата държава, включително ограничаване на достъпа до данни, свързани с граждани на САЩ.

С настоящата инициатива се цели чрез общи правила да се намери разрешение на въпроса за достъпа до данни за съдържанието и несвързани със съдържанието данни, съхранявани от доставчици на услуги в Европейския съюз или Съединените американски щати. В контекста на международно споразумение настоящата инициатива ще допълва предложенията на ЕС относно електронните доказателства, като разрешава стълкновения на закони, по-специално във връзка с данните за съдържание и ускоряването на достъпа до електронни доказателства. Настоящата препоръка съдържа указания за водене на преговори относно започването на преговори по споразумение между ЕС като цяло и Съединените американски щати относно трансграничния достъп до електронни доказателства. Европейският съюз има интерес от всеобхватно споразумение със Съединените американски щати както от гледна точка на защитата на европейските права и ценности, като например неприкосновеността на личния живот и защитата на личните данни, така и от гледна точка на нашите собствени интереси в областта на сигурността.

Що се отнася до данните за съдържанието, както бе посочено по-горе, действащото право на САЩ (Закона от 1986 г. за съхранените съобщения) не позволява на доставчиците на услуги, установени в САЩ, да отговарят на искания от страна на

чужди правоприлагащи органи. Правото на САЩ понастоящем изисква наличие на обосновано предположение, преди да може искането за правна взаимопомощ от трета държава да бъде изпълнено. Понастоящем доставчици на услуги, установени в държава — членка на Европейския съюз, не могат да отговорят на непосредствени искания, отправени от органи на трета държава. Евентуално споразумение между ЕС и САЩ ще допълни целта и ефективността на предложенията относно електронните доказателства, особено когато става въпрос за данни за съдържанието, съхранявани в Съединените американски щати от доставчиците на услуги, установени в САЩ. То ще позволи непосредствено сътрудничество с даден доставчик на услуги чрез създаването на по-ефективна нормативна уредба за съдебните органи, тъй като специалистите в ЕС понастоящем са изправени пред трудности при получаването на данни за съдържанието чрез искания за правна взаимопомощ.

Що се отнася до несвързаните със съдържанието данни, вследствие на нарастването на броя на исканията за правна взаимопомощ, отправени до Съединените американски щати, органите на САЩ насърчиха правоприлагащите и съдебните органи в ЕС да искат несвързани със съдържанието данни непосредствено от доставчиците на услуги, установени в САЩ, като правото на САЩ разрешава на доставчиците на услуги, установени в САЩ, но не се изисква от тях, да отговарят на такива искания. Евентуално споразумение между ЕС и САЩ ще осигури на органите в ЕС по-голяма сигурност, ясни процесуални гаранции и ограничаване на фрагментирането във връзка достъпа до несвързани със съдържанието данни, съхранявани от доставчици на услуги, установени в САЩ. То също така ще позволи реципрочен достъп на органите на САЩ до данни, съхранявани от доставчици на услуги, установени в ЕС.

Препоръката за решение на Съвета е да бъдат започнати преговори между Европейския съюз и Съединените американски щати, за да бъде постигнато трансатлантическо споразумение относно трансграничен достъп до електронни доказателства непосредствено от доставчици на услуги с цел използване в наказателни производства. Това споразумение има за цел да адаптира механизмите за сътрудничество към цифровата ера, като предоставя на съдебните и на правоприлагащите органи инструменти във връзка с начина, по който комуникират престъпниците днес, и за противодействие на съвременните форми на престъпност.

Евентуално споразумение между Европейския съюз и Съединените американски щати ще предложи редица практически предимства:

- ще осигури реципрочен достъп за съдебните органи до данни за съдържанието;
- ще предостави решение относно достъпа до несвързани със съдържанието данни въз основа на заповеди от съдебните органи, ще гарантира реципрочен достъп за органите от ЕС и САЩ, както и преглед на условията и гаранциите за непосредствено сътрудничество с доставчиците на услуги;
- ще допринесе за подобряване на своевременния достъп на съдебните органи до данни;
- ще предотврати риска от стълкновения на закони;
- ще ограничи риска от фрагментиране на правилата и процедурите и ще хармонизира правата и гаранциите чрез единен мандат за преговори на всички държави — членки на Европейския съюз, със Съединените щати, гарантиращ недискриминация между държавите — членки Европейския съюз, и техните граждани;

- ще изясни задължителния характер и принудителното изпълнение на заповедите по отношение на доставчици на услуги, като същевременно ще уреди подробно задълженията на съдебните органи.

Споразумението следва да бъде обусловено от наличието на силни механизми за защита на основните права. Настоящите указания за водене на преговори имат за цел да подобрят правната сигурност за органите, доставчиците на услуги и засегнатите лица, като осигурят пропорционалност, защита на основните права и прозрачност и отчетност на съдебните органи и доставчиците на услуги.

3. РЕЛЕВАНТНИ РАЗПОРЕДБИ В ТАЗИ ОБЛАСТ НА ПОЛИТИКАТА

Действащата нормативна уредба на Съюза се състои от инструменти на Съюза за сътрудничество по наказателноправни въпроси, като например Директива 2014/41/ЕС относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси¹¹ (Директивата за ЕЗР), Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите — членки на Европейския съюз¹², Регламент 2018/1727 относно Евроюст¹³, Регламент (ЕС) 2016/794 относно Европол¹⁴, Рамково решение 2002/465/ПВР на Съвета относно съвместните екипи за разследване¹⁵ и предложението за Регламент за предотвратяване на разпространението на терористично съдържание онлайн¹⁶.

На 17 април 2018 г. Комисията предложи на Съвета и на Европейския парламент Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси¹⁷ и Директива за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства¹⁸. Във външен план Европейският съюз е сключил редица двустранни споразумения между Съюза и трети държави, като например Споразумението за правна

¹¹ [Директива 2014/41/ЕС](#) на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси (ОВ L 130, 1.5.2014 г., стр. 1).

¹² [Акт на Съвета от 29 май 2000 г.](#) за съставяне на Конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите — членки на Европейския съюз, в съответствие с член 34 от Договора за Европейски съюз.

¹³ Регламент (ЕС) 2018/1727 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст) и за замяна и отмяна на Решение 2002/187/ПВР на Съвета.

¹⁴ [Регламент \(ЕС\) 2016/794](#) на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и за замяна и отмяна на решения 2009/371/ПВР, 2009/934/ПВР, 2009/935/ПВР, 2009/936/ПВР и 2009/968/ПВР на Съвета.

¹⁵ [Рамково решение 2002/465/ПВР](#) на Съвета от 13 юни 2002 г. относно съвместните екипи за разследване.

¹⁶ Предложение за Регламент за предотвратяване на разпространението на терористично съдържание онлайн, 12 септември 2018 г., COM (2018) 640 final.

¹⁷ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси, 17 април 2018 г., COM (2018) 225 final.

¹⁸ Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства, 17 април 2018 г., COM (2018) 226 final.

взаимопомощ между Европейския съюз и Съединените американски щати¹⁹. Целта на настоящото споразумение е да служи като допълнение към тези договорености.

Личните данни, обхванати от настоящата препоръка за решение на Съвета, са защитени и могат да бъдат обработвани единствено в съответствие с Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД)²⁰ и, когато става въпрос за органи в Европейския съюз, Директивата за защита на данните, обработвани от органите на полицията и наказателното правосъдие (Директивата за защита на данните в областта на правоприлагането)²¹. Споразумението следва да допълни Споразумението между ЕС и САЩ относно защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, известно като „Рамковото споразумение“, което влезе в сила на 1 февруари 2017 г., и Закона на САЩ за съдебната защита, предоставящ на гражданите на ЕС ползите от Закона на САЩ за защита на неприкосновеността на личния живот, приет от Конгреса на Съединените американски щати на 24 февруари 2016 г.

Данните за електронните съобщения, които са предмет на настоящата препоръка за решение на Съвета, са защитени от Директива 2002/58/ЕО (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации)²² и могат да бъдат обработвани само в съответствие с нея.

Споразумението следва да зачита основните права, свободите и общите принципи на правото на Съюза, залегнали в Договорите за Европейския съюз и Хартата на основните права, процесуалните права, включително правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невинност и правото на защита, принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието и задълженията, възложени на правоприлагащите или съдебните органи в това отношение. Що се отнася до необходимите гаранции за защита на личните данни, предавани от Европейския съюз към правоприлагащите органи от САЩ, приложимите разпоредби на Споразумението между ЕС и САЩ относно защитата на данните и неприкосновеността на личния живот ще бъдат допълнени с допълнителни гаранции, за да се вземат предвид степента на чувствителност на съответните категории данни и

¹⁹ [Решение 2009/820/ОВППС](#) на Съвета от 23 октомври 2009 г. за сключване от името на Европейския съюз на Споразумение за екстрадиция между Европейския съюз и Съединените американски щати и на Споразумение за правна взаимопомощ между Европейския съюз и Съединените американски щати.

²⁰ [Регламент \(ЕС\) 2016/679](#) на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО.

²¹ [Директива \(ЕС\) 2016/680](#) на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета.

²² Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37), изменена с Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги, Директива 2002/58/ЕО относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации и Регламент (ЕО) № 2006/2004 за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите.

специфичните изисквания за предаването на електронни доказателства непосредствено от доставчици на услуги.

Споразумението следва също да не засяга други съществуващи международни споразумения в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси между органите, като например Споразумението за правна взаимопомощ между ЕС и САЩ. Споразумението следва, в двустранните отношения между Съединените американски щати и Европейския съюз, да има предимство пред всяка спогодба или договореност, постигната в преговорите по Втория допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за престъпленията в кибернетичното пространство.

Съветът трябва да разреши започването на преговорите, да приеме указания за водене на преговорите и да разреши подписването и сключването на споразумението, както е посочено в член 218, параграфи 3 и 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Основни права

Споразумението би могло да засегне редица основни права:

- правата на физическите лица, до чиито лични данни се осъществява достъп: включително правото на защита на личните данни; правото на зачитане на личния и семейния живот, на жилището и на тайната на съобщенията; правото на свобода на изразяване на мнение и на свобода на събранията; правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невиновност и правото на защита, принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието;
- правата на доставчика на услуги: правото на свобода на стопанска инициатива; правото на ефективни правни средства за защита;
- правата на лицата на свобода и сигурност.

Като се вземат предвид съответните достижения на правото в областта на защитата на неприкосновеността на личния живот и на данните, в споразумението следва да бъдат включени достатъчни и значими гаранции, за да се гарантира, че правата на тези лица са защитени в съответствие с общите принципи на правото на ЕС и съответната съдебна практика на Съда на Европейския съюз.

Споразумението между ЕС и САЩ следва да бъде съвместимо с предложенията на Комисията относно електронните доказателства, включително с техните промени в хода на законодателната процедура, както и с окончателната версия, в която са приети.

Определенията за наказателните производства, за които такива данни могат да бъдат получени, обхванатите видове данни, изискванията за издаване на заповед, съдебните средства за защита и гаранции и обхватът на съответните престъпления ще бъдат важна част от преговорите, за да се избегне стълкновение на закони и да се подобри достъпът за органите. Определенията и приложното поле следва да бъдат съвместими с тези, съдържащи се във вътрешните правила на ЕС относно електронните доказателства, включително с измененията на тези правила.

Комисията счита, че е в интерес както на Европейския съюз, така и на Съединените американски щати да се сключи всеобхватно споразумение, тъй като то ще предостави правна яснота за съдебните и правоприлагащите органи от двете страни и ще доведе до

избягване на противоречащи си правни задължения за доставчиците на услуги. Това е и единственият начин да се избегне наличието на различни правила за гражданите на ЕС и доставчиците на услуги в зависимост от тяхното гражданство.

В споразумението следва да изяснят задължителният характер и принудителното изпълнение на заповедите по отношение на доставчиците на услуги, като в него следва също така да се определят задълженията на съдебните органи.

В точки 1—3 от указанията за водене на преговори Комисията предлага трите основни цели на споразумението, а именно да се определят общи правила и да се разрешат стълкновенията на закони във връзка със заповеди относно данни за съдържанието и несвързани със съдържанието данни, издадени от съдебен орган в едната договаряща се страна и адресирани до доставчик на услуги, спрямо когото се прилага правото на другата договаряща се страна; второ, въз основа на такава заповед, да се позволява предаването на електронни доказателства непосредствено на реципрочна основа от доставчик на услуги на орган, отправил искането, и трето, да се гарантира зачитането на основните права, свободите и общите принципи на правото на Съюза, залегнали в Договорите за Европейския съюз и в Хартата на основните права.

В точка 4 от указанията за водене на преговори Комисията предлага споразумението да се прилага спрямо наказателни производства, които включват както досъдебна, така и съдебна фаза. То следва да бъде съвместимо с член 3 от предложението за Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси. Както по време на досъдебната, така и по време на съдебната фаза по отношение на засегнатите лица са приложими всички правни мерки за защита, и по-специално наказателнопроцесуалните гаранции.

В точка 5 от указанията за водене на преговори Комисията предлага със споразумението да се създадат реципрочни права и задължения на страните по споразумението.

В точка 6 от указанията за водене на преговори Комисията предлага в споразумението да се посочат определенията и видовете на данните, които попадат в неговото приложно поле, включително данните за съдържанието и несвързаните със съдържанието данни. Данните за съдържанието включват съдържанието на електронния обмен и се считат за категорията електронни доказателства с най-висока степен на намеса. Несвързаните със съдържанието данни включват както данни за абонатите, които са най-често исканият вид данни за целите на наказателните разследвания, така и данни за трафика, които включват информацията относно самоличността на лицата, които изпращат и получават електронни съобщения, и метаданни, включително времето, честотата и продължителността на обмена.

В точка 7 от указанията за водене на преговори Комисията предлага в споразумението да бъде определено неговото точно приложно поле, що се отнася до обхванатите престъпления и праговете на степените на наказанията. То следва да бъде съвместимо с член 5, параграф 4 от предложението за Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси. Следва да се изисква от издаващия орган да гарантира във всеки отделен случай, че мярката е необходима и пропорционална, включително с оглед на тежестта на престъплението, което е предмет на разследването. Споразумението следва да включва подходящи прагове на степените на наказанията, що се отнася до данни за

съдържанието и несвързани със съдържанието данни. То следва да бъде съвместимо с тригодишния праг, който ограничава приложното поле на инструмента до по-тежките престъпления, без прекомерно да ограничава възможностите за използването му от практикуващите юристи.

Комисията предлага в точка 8 от указанията за водене на преговори в споразумението да бъдат определени условията, които трябва да бъдат изпълнени, преди съдебният орган да може да издаде заповед, и начините, по които заповедта може да бъде връчена. То следва да бъде съвместимо с член 5, отнасящ се до условията за издаване на заповед, от предложението за Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси.

В точка 9 от указанията за водене на преговори Комисията предлага споразумението да включва клауза, която да позволява ефективна съдебна защита на заподозрените и обвиняемите в хода на наказателното производство. В споразумението следва също да се определи при какви обстоятелства доставчикът на услуги има право на възражение срещу заповед. Що се отнася до засегнатите лица, изходната точка за тези разпоредби е член 17 от предложението за Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси, който гарантира, че лицата, засегнати от европейска заповед за предоставяне, разполагат с ефективни правни средства за защита в съответствие с националното право, обикновено по време на наказателното производство. Правни средства за защита на субектите на данни са определени и в Директива (ЕС) 2016/680 и Регламент (ЕС) 2016/679. Тъй като заповедта е правнообвързваща мярка, тя може също да засегне правата на доставчиците на услуги, и по-специално свободата на стопанска инициатива и условията за нейното упражняване. Комисията предлага в споразумението да бъде включено право на доставчика на услуги да релевира определени твърдения в издаващата държава, например ако заповедта не е била издадена или потвърдена от съдебен орган.

В точка 10 от указанията за водене на преговори Комисията предлага в споразумението да бъде определен срок за предоставяне на данните, които са предмет на заповедта. То следва да бъде съвместимо с член 9 предложението за Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси, който задължава адресатите да отговорят по принцип в срок от 10 дни, като органите могат да определят по-кратък срок, когато това е оправдано.

Комисията предлага в точка 11 от указанията за водене на преговори споразумението да не засяга други съществуващи международни споразумения в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси между органите, като например Споразумението за правна взаимопомощ между ЕС и САЩ.

В точка 12 от указанията за водене на преговори Комисията предлага споразумението да има предимство в двустранните отношения между Европейския съюз и Съединените американски щати пред Конвенцията на Съвета на Европа за престъпленията в кибернетичното пространство, както и всяка спогодба или договореност, постигната при преговорите по Втория допълнителен протокол към конвенцията, доколкото разпоредбите на тази спогодба или договореност уреждат въпроси, които са предмет на това споразумение.

В точка 13 от указанията за водене на преговори Комисията предлага споразумението да бъде реципрочно по отношение на категориите лица, чиито данни не трябва да бъдат искани съгласно това споразумение. Споразумението не следва да дискриминира между лица от различни държави — членки на Европейския съюз. Комисията счита, че това споразумение, което е приложимо за целия ЕС, е гаранция за изпълнението на това изискване.

Точки 14—16 от указанията се отнасят до гаранциите за защита на данните, които се изискват за това конкретно споразумение. В точка 14 от указанията за водене на преговори се посочва, че в споразумението следва да се направи позоваване на приложимостта на Споразумението между ЕС и САЩ относно защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, известно като „Рамковото споразумение“. В точка 15 Комисията посочва, че споразумението следва да допълни Рамковото споразумение с допълнителни гаранции, които отчитат степента на чувствителност на съответните категории данни и специфичните изисквания на предаването на електронни доказателства непосредствено от доставчици на услуги, а не между органи. В точка 16 се определят допълнителните гаранции, които Комисията предлага като необходими за това споразумение, включително определянето на целта, ограничаването в рамките на целта, уведомяването и последващото предаване.

Точка 17 от указанията за водене на преговори обхваща допълнителните процесуални права, които според Комисията ще бъдат необходими, за да се отчетат специфичните изисквания на предаването на електронни доказателства непосредствено от доставчици на услуги, а не между органи. Сред тях са изискването, че данните не могат да бъдат поискани за използване в наказателни производства, които могат да доведат до налагане на смъртно наказание, пропорционалността на заповедите, както и специфични гаранции за данните, които са защитени от привилегии и имунитети. Имунитетите и привилегиите на определени професии, като например адвокатската, както и основни интереси, свързани с националната сигурност или отбрана в държавата на адресата, също трябва да бъдат взети предвид по време на процеса в издаващата държава. Контролът от съдебен орган служи като допълнителна гаранция в това отношение.

В точки 18—23 от указанията за водене на преговори, отнасящи се до разпоредбите относно управлението, Комисията предлага в споразумението да се предвиждат периодични съвместни прегледи на неговото прилагане и да се съдържа клауза относно неговата продължителност на действие. Предлага се също така споразумението да предвижда, че страните се консултират, за да улеснят разрешаването на какъвто и да е спор относно тълкуването или прилагането на споразумението. Двете страни следва да събират статистически данни, за да се улесни процесът на преглед. Освен това указанията за водене на преговори предлагат бъдещото споразумение да включва клауза за спиране на действието и прекратяване, в случай че процедурата за консултации не доведе до разрешаване на спора.

Препоръка за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за разрешаване на започването на преговори по споразумение между Европейския съюз и Съединените американски щати относно трансграничния достъп до електронни доказателства за целите на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 218, параграфи 3 и 4 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

- (1) На 17 април 2018 г. Комисията представи законодателни предложения относно Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси и Директива за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства („предложения относно електронните доказателства“)²³. На 7 декември 2018 г. Съветът постигна съгласие за общ подход по предложението на Комисията за регламент на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи.²⁴
- (2) Следва да се започнат преговори с цел сключване на споразумение между Съюза и Съединените американски щати относно трансграничния достъп на съдебните органи в рамките на наказателно производство до електронни доказателства, съхранявани от доставчик на услуги.
- (3) Споразумението следва да включва необходимите гаранции за основните права и свободи и да спазва принципите, признати от Хартата на основните права на Европейския съюз, по-специално правото на зачитане на личния и семейния живот, на жилището и на тайната на съобщенията, признато в член 7 от Хартата, правото на защита на личните данни, признато в член 8 от Хартата, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, признато в член 47 от Хартата, презумпцията за невиновност и правото на защита, признати в член 48 от Хартата, както и принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието, признати в член 49 от

---

²³ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси, 17 април 2018 г., COM (2018) 225 final. Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства, 17 април 2018 г., COM (2018) 226 final.

²⁴ Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси, Общ подход на Съвета, ST 15292 2018 INIT, 12 декември 2018 г.

Хартата. Споразумението следва да се прилага в съответствие с тези права и принципи,

- (4) С Европейския надзорен орган по защита на данните бяха проведени консултации в съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета²⁵ и той предостави становище на ...²⁶

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Комисията се упълномощава да договори от името на Съюза споразумение между Съюза и Съединените американски щати относно трансграничния достъп на съдебните органи в рамките на наказателно производство до електронни доказателства, съхранявани от доставчик на услуги.

Член 2

Указанията за водене на преговорите се съдържат в приложението.

Член 3

Преговорите следва да се водят в консултация със специален комитет, който се определя от Съвета.

Член 4

Адресат на настоящото решение е Комисията.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*

---

²⁵ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

²⁶ ОВ С ....